

En utvecklad studie- och yrkesvägledning

- Varför ännu en utredning om vägledningsfrågor?
- Varför är det viktigt?
- Hur ser problembilden ut?
- Vilka frågor ska besvaras?

Utredningens ramar

- Direktiv om en utvecklad studie- och yrkesvägledning Dir 2017:116
- Betänkande till regeringen 31 oktober 2018
- Promemoria om studiestartstödet 31 mars 2018

Vad säger direktiven?

Kommittédirektiv

En utvecklad studie- och yrkesvägledning

Dir.
2017:116

Beslut vid regeringssammanträde den 30 november 2017

Utredaren ska bl.a:

- analysera hur undervisningen samt kompetens hos pedagogisk personal kan utvecklas inom studie- och yrkesvägledning och området **arbetslivskunskap**
- analysera hur **studie- och yrkesvägledarens roll** kan stärkas och i högre grad integreras i verksamheten,
- analysera hur **nätbaserade och interaktiva studie- och yrkesvägledningstjänster** används och utvecklas,
- analysera hur studie- och yrkesvägledningen i skolväsendet möter **nyanlända elevers behov**,
- analysera hur andelen **utbildade studie- och yrkesvägledare** i skolväsendet kan öka och
- vid behov lämna förslag på åtgärder nödvändiga **författningsförslag**.

Varför ännu en utredning om vägledningsfrågor?

- Karriärvägledning.se.nu SOU 2001:45
- Framtidsvägen – en reformerad gymnasieskola SOU 2008: 27
- Välja yrke SOU 2015:97
- En gymnasieutbildning för alla SOU 2016:77
- Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera SOU 2016:94
- Uppdrag Samverkan SOU 2017:19
- Vägledning för framtidens arbetsmarknad SOU 2017:82

Varför är det viktigt?

För samhället

- Förhindra avhopp och felval
- Trygga den nationella kompetensförsörjningen
- Stimulera tillväxt och konkurrenskraft
- Säkra välfärd, hållbarhet och demokrati

För arbetsmarknaden

- Ta tillvara begåvningsreserv
- Matcha arbetsmarknadens behov

För individen

- Öka individens förmåga att hantera olika valsituationer
- Bredda referensramarna
- Utöka möjligheterna att utvecklas utifrån sin fulla potential
- Rusta eleverna för att kunna hantera omvärlden och dess möjligheter i ett livslångt perspektiv
- Underlätta elevers etablering på arbetsmarknaden

Hur ser problembilden ut?

- Trots goda ambitioner och ambitiösa målformuleringar är det fortfarande en icke prioriterad fråga med stora svårigheter att få genomslag
- Mycket stora variationer i kvalitet och engagemang mellan olika kommuner och skolor
- Bristande huvudmannaansvar bl.a. p.g.a bristande kunskap
- Bristande samverkan
- Alltför snävt fokus i vägledningsarbetet
- Avhopp och felval med individuella och samhälleliga konsekvenser
- Liten beredskap hos individer inför förändringar som kräver nya val

Vilka frågor ska besvaras?

Undervisningen:

- Ska arbetslivskunskap bli ett eget ämne eller ingå i befintligt ämne?
- Om eget ämne – vem ska undervisa och var ska tiden tas ifrån?
- Hur bredda och förtydliga uppdraget för vägledarna?
- Hur ska ansvarsfördelning och samverkan mellan lärare och vägledare se ut?
- Elevers rätt till vägledning – miniminivå?

Organisationen:

- Hur kan skolhuvudmannens/kommunens ansvar för vägledningsfrågor förtydligas och skärpas?
- Vad bör ligga under rektor och vad skulle med fördel kunna ligga på central kommunal nivå?
- Hur säkerställa och samordna samverkan med AF, lokalt näringsliv m.m.?
- Hur kan vägledares behov av stöd och utveckling tillgodoses?
- Vad i övrigt krävs för att göra vägledningsyrket attraktivt i en skolkontext?

Utbildningen:

- Hur tillgodose behovet av behöriga vägledare?
- Vilka andra yrkeskategorier skulle kunna erbjudas en snabbutbildning om en sådan föreslås?

Övrigt att beakta:

- nyanländas behov
- digitala vägledningsverktyg
- benämning

Tänkbara alternativ för arbetslivskunskap (alk)

	I alla ämnen	Eget ämne	Inom befintligt ämne	Tema	Mix
Alternativ	Genomsyrar all verksamhet och alla ämnen i skolan	Kunskapsområdet säkras med eget utrymme i timplanen, kunskapskrav och betygskriterier.	Utökad tid i SO med kunskapskrav och betygskriterier kompletterat med infärgning i andra ämnen	Ett tidsbegränsat inslag med starkt fokus då alla i skolan medverkar	En mix av olika alternativ men med tydligare plan än tidigare
Fördelar	Hela skolans ansvar	Blir en lärandeprocess under hela skoltiden	Tydligt ansvar för SO-lärare med möjlighet till samverkan med andra lärare.	Engagerar många i skolan	God effekt om väl planerat
Nackdelar	Allas ansvar blir ingens ansvar	Genomgripande och resurskrävande	Redan stor stoff-trängsel inom SO	Enstaka evenemang som inte stimulerar en långsiktig lärande process.	Kräver stora planerings- och samordningsinsatser

Tack för uppmärksamheten!

En utvecklad studie- och yrkesvägledning U 2017:10

marie-helene.ahnborg@regeringskansliet.se

mikaela.zelmerlöow@regeringskansliet.se

anna.sundborg@regeringskansliet.se

anna.tammelin@regeringskansliet.se